

bestaaet omtrent 4 Aar. Der kan maaske være Anledning til at erindre om, at det gentagne Gange er fremhævet, at alle de Mennesker, som staa udenfor Arbejdernes og Arbejdsgivernes Kreds, og som man med et ikke helt passende Udtryk benævner Samfundet, har et Krav paa at kunne gribe ind, naar de to Parter i Produktionen tørner sammen, og at kunne søge at regulere eller stoppe op. Der kan imidlertid her gøres opmærksom paa, at Forslaget om Forligsmandsinstitutionen oprindeligt fremkom fra Formanden for det saakaldte Udvalg af 17. August, nuværende Justitiarius Ussing, samt fra Arbejderne, medens Arbejdsgiverne ikke var med. Om man derfor vil insinuere, at Arbejdsgiverne ikke har den nødvendige Samfundsand, ved jeg ikke; men i hvert Tilfælde viste det sig, at Arbejderne mente, at det øvrige Samfund havde et Krav paa i paakommende Tilfælde at kunne træde op og søge at tale Parterne til Rette, naar det havde vist sig, at de ikke selv kunde komme overens.

Det kan jo ikke hjælpe at lukke Øjnene for de stærke Interessesmodsatninger mellem de forskellige Faktorer i Produktionen. Man har villet dele dem i tre, Arbejdsgiverne paa den ene Side, Arbejderne paa den anden Side og Kapitalen midt imellem. Det er nu ikke rigtigt, synes jeg. Skal man placere de forskellige Parter i Produktionen, maa man vist i Almindelighed sige: Kapitalismen og Arbejdsgiverne paa den ene Side og Arbejderne paa den anden Side. Efter de Former, som Reguleringen af Produktionen, Tilskyndelsen til eller Standsningen af Produktionen efterhaanden antager, mener jeg, man er berettiget til at sige, at det mere og mere bliver de store Pengeinstitutter, der fremskynder eller standser Produktionen, og derfor tror jeg, at naar man skal søge tilbage til Oprindelsen af en Konflikt, til at man tager imod eller vil fremkalde en Konflikt, maa man søge tilbage til de forskellige Raad, som styrer vor Højfinans. Det er muligt, at dette benægtes fra forskellige Sider, idet man paastaar, at man har intet med Pengeinstitutterne at gøre; men det kan ikke nægtes, at ikke mindst i København er de store Bankinstitutter i høj Grad bestemmende over, om Produktionen skal fremmes eller ikke. Vi har været Vidne til, at Bankerne meget let har været i Stand til at hindre, at der byggedes, for at bringe Huslejen i Vejret for Byggeforetagender, som de havde financieret. En stor

Del af de Penge, der indskydes i Banker, anvendes jo til Byggeri og til Industri, og altsaa er en Storbank, der financierer de forskellige Industriforetagender, først af nogen interesseret i, om der skal produceres, og under hvilke Vilkaar der skal produceres.

Spørgsmaalet om Forligsmanden blev ikke mindst fremkaldt ved Debatter her i Folketinget, hvor man Gang paa Gang stod frem og korsede sig over de forskellige Udslag, som Kampen mellem Arbejdere og Arbejdsgivere gav sig. Der var nu den Mærkelighed derved, at naar man omtalte dette Spørgsmaal fra Sider, som ikke havde særlig Føling og heller ikke særlig Sympati, kan jeg sige, med Arbejderklassen, var det altid Arbejderne, der havde fremkaldt Situationen, medens det derimod, naar man søgte meget nøje efter, ofte kunde vise sig, at det, det drejede sig om, var mere den Interesse, som Arbejdsgiverne og Kapitalismen havde af at faa slaaet visse Principper fast for visse Industrier.

Vi fik altsaa Forligsmanden, og jeg er enig med det ærede Medlem for Odense Amt 8de Valgkreds (Jensen-Sønderup) i, at denne Institution har virket efter sit Formaal. Jeg er ogsaa enig i den Anerkendelse, som det ærede Medlem ydede den nuværende Forligsmand, og jeg tror, man maa tage hans Stedfortræder med, der vistnok ikke mindst har vist sig overmaade snild og kapabel til at rede de spegede Traade fra hverandre. Det er rigtigt, at vi kun har haft faa Udgifter af Forligsmandsinstitutionen. Det ærede Medlem nævnede ikke noget Beløb, jeg slog da efter i Statsregnskabet, og det viser sig, at denne meget vigtige Institution i 1911—12 har kostet Staten godt 3,000 Kr. Jeg vil gerne tiltræde det ærede Medlems Henstilling om, at vi søger at faa et passende Lokale for Institutionen. Det er imidlertid ikke, fordi jeg tænker mig, at den nuværende Forligsmand, hvad der er ymtet om, vil gaa over i privat Virksomhed og saaledes være ude af Stand til at fungere som Forligsmand, idet en Mand, som staa med det ene Ben i et stort Pengeinstitut, der har de Interesser, jeg nævnede før, vil være inhabil som Forligsmand. Jeg forudsætter, at disse Rygter intet har paa sig, og at Forligsmanden er og vedbliver at være Generaltolddirektøren, og Indtagelsen af en saadan Stilling vil jeg anse for at være et meget passende Apparat for Forligsmanden, thi han maa nødvendigvis være en Mand i en uafhæn-